

Korálky na šňůrce vzpomínek.

Třešně.

Okolo dnes již neexistujícího rybníku Hykláku (celé dětství jsem mu ale říkala Hitlák, myslela jsem si, že se tak jmenuje a bylo mi divné, proč se jmenuje po tom zlém Hitlerovi) rostly na březích třešně. Hlídal je tam v době zrání pan Bajer (pro nás Bajerák), takový přísný kakabus, kterého jsme se my děti bály. Měl hůl, hrozil s ní a strašil nás. Jedinou jeho slabinou byla chromá noha, takže chytit nás prostě neměl šanci. Utéct mu nás lákalo víc, než samotné třešně. Pořád jsme to pokoušely a trhaly pár třešní vždy na opačném konci hráze než byl hlídač. Jednou jsem z hrůzy vylezla na strom moc vysoko, takže jsem prostě už zpátky neuměla tak rychle slézt. A pan Bajer došel pod strom a čekal. A čekal. Odpoledne se klonilo k večeru a pan Bajer stále číhal pod stromem. Začalo se stmívat a pan Bajer neodcházel. Pan Bajer čekal. Bylo mi do breku. Nakonec hlídač přece jen odešel, ale potkal mého tátu, který už mě vyhlížel, kde vězím tak dlouho. *"Vaše dcera sedí na stromě !"* *" Na stromě ? A co tam dělá?"* *"Neumí slézt dolů, kradla třešně, pane doktore!"* *" A tatínek ? "* *Když kradla, tak ať sedí!"*

Dnes by oba asi obvinili ze šikany, ale dnešní děti by tam asi ani nevylezly a hlavně se kvůli třešním nenamáhal. A já ? V úplné tmě jsem s hrůzou pádila domů a třešně u „Hytláku“ pak už nikdy nekradla.

Svačina.

Moje maminka dbala na zdravou výživu a tak tučná a těžká jídla se u nás nikdy neobjevovala. Vlastně předběhla svou dobu. Nebyli jsme bohatí, ale chudí rozhodně také ne. A tak jsem do školy nosila na svačinu houstičky se šunkou, chleba se sýrem, rohlíky se žervé a podobně. K tomu jablíčko, hroznové víno nebo pár švestek. Maminka se snažila, aby to bylo nejen dobré, ale i pestré a zdravé.

Měla jsem spolužačku, říkejme jí třeba Marie, která byla z hodně dětí a její táta nebyl zrovna výkvětem ctností a více než o děti se zajímal o hospodu. Její máma dělala co mohla a tak Maruška nosila skoro každý den jen chleba se sádlem nebo se škvarkama, případně s obojím a pořádně pro chuť osoleným. Muselo jí to zasytit, někdy neměla zaplacen ani oběd ve školní jídelně. Smutně i trochu závistivě sledovala o přestávce moje zdravé a pro ní nedostupné svačiny. A mě ty její „nezdravé“ také lákaly. Jednoho dne se stalo to, k čemu se už dlouho schylovalo: svačiny jsme si prostě vyměnily! To sádlíčko bylo tááááák dobrééé! A slanéeéé! A tak jsme si to občas vyčenžovaly a byly šťastné. A maminky? Ty nevěděly nic a tak byly taky spokojené.

Prdelačka.

Můj táta byl zvěrolékař a tak mezi jeho povinnosti patřila i veterinární kontrola prasat při domácích zabijačkách. Byl tedy mezi těmi, které by babička pana malíře Anderleho zařadila do

první ligy obdarovaných. Patřilo prostě k dobrým mravům nebo zvykům, že po zpracování všech částí nebohého čuníka nastalo roznášení výslužky. Jelítka (žemlová i kroupová), jaterničky a také zabijačková polévka z krve, tedy tak řečená prdelačka. Vidím a slyším to jako by to bylo dnes: zvonek, vykláním se z okna a už mi někdo podává balíček a bandasku. Nádobu bylo nutné přelít do domácího nádobí, umýt a vrátit čekajícímu. V takové té předjarní únorové době to bylo ne snad denně, ale týdně určitě několikrát. Výdobytky zabijačkových přidělů bylo nutné zkonzumovat nejlépe hned, zítra, nejpozději pozítří. Stávalo se tak, že jsme tahle jídla měli na talíři obden a už nám, jak se říká, lezla krkem. Byly roky, kdy jsem se na krvavou polévku nemohla nejen podívat, ale ani ji cítit.

Roky běžely, já se přestěhovala do Prahy a pomalu jsem ani nevěděla, jak jitrnice vypadá. Nevadilo mi to, myslela jsem, že je dobře, že jsem se jich zbavila. Čas mě odvál na studia na jižní Moravu, kde intenzivně prožívají spíše vinobraní než zabijačku. Zčistajasna to však přišlo: odněkud ze sousedství k nám zavála neklamná vůně zabijačkových dobrot ! Vůně, ne zápach! Prostě to najednou byla vůně mého dětství a já bytostně zatoužila ochutnat alespoň tu prdelačku, co se nedá koupit v žádném supermarketu !

Špinavé knedlíky.

Mezi sedmou a osmou třídou základní školy jsme jeli na putovní tábor, na „puťák“. Vedoucí byli výhradně kluci, tedy tenkrát pro nás muži-studenti Pedagogické fakulty KU. Paráda! Všechno jsme si dělali sami a to včetně nákupů z vedlejší vesnice dovozem na dvoukoláku a vaření na otevřeném ohni. Kde že byly přísné hygienické normy a předpisy EU ! Vždycky měla ten den službu dvojice a ta vařila pro zbytek tábora (který čítal asi 20-25 dětí) , který si užíval jiného programu. A tak přišla řada i na mě a na mou nejlepší kamarádku. Rády jsme dělaly něco extra, ne že bychom planě provokovaly, ale bavilo nás makat pro veřejné blaho, předstihnout, potěšit a překvapit druhé. To byl také cíl onoho památného oběda. Zatímco druzí se omezovali na buřtguláše a těstoviny s vepřovým z konzervy a vrchol kulinářského umění byl opečený „landšmíd“ s bramborami ve šlupce, my jsme si vzaly do hlavy, že uvaříme kynuté borůvkové knedlíky! Ani jedna z nás je nikdy v životě nedělala. V místní jednotě nám paní prodavačka poradila jak na to a šlo se na věc. Vál na těsto? Nemáme. Mísu ? Nemáme. Vydrhly jsme tedy nejplacatější kámen u potoka, zadělaly nějak na těsto a čekaly, až na slunci vykyne. Borůvky si museli natrhat předešlý den každý sám. A pak jsme začaly „balit“ borůvky do lepkavého těsta. Bylo to příšerné - zabalit asi 100 knedlíku dá přece jenom velkou práci a že to není jen tak ani ve vybavené kuchyni ví každá hospodyně, ne tak my dvě. To, že to byla naprosto zbytečná činnost jsme ještě netušily. Trvalo to strašně dlouho, strážníci už se začali trousit a dožadovat se oběda. Konečně voda v kotly vařila, konečně jsem zkrotily poslední borůvky a seškrabaly poslední těsto ze šutru. Až vyplavou, budou hotové, pravila paní prodavačka. Vyplavaly, ale pouze borůvky, těsto sedělo dlouho někde u dna. Když i ono vyplavalo, byly knedlíky obarvené na nedefinovatelnou otřesnou barvu a připomínaly do

koule zmačkané hadry na nádobí. Fůůůj, ozývalo se táborem a my byly zoufalé. Nakonec prostě každý dostal žvanec těsta, sběračku borůvek a navrch tvaroh, máslo z ešusu a lžičku cukru. A světe div se - ono to bylo dobré! Vypadalo to sice hnusně, ale chutnalo to všem ! Nakonec „hlad je nejlepší kuchař“

Poklady ze skládky.

Možná to nebylo zrovna hygienické, bezpečné ani společensky přípustné, ale pro nás to byla romantika a dobrodružství. Něco, co už dnešní děti nezažijí, ani kdyby chtěly. (Možná jako počítačovou hru? Kdepak, ani tak ne, bylo by to málo „hustý“.) Skládky komunálního odpadu jsou zabezpečené, řízené, hlídané, města mají sběrné dvory, tříděný odpad a tak dál. Samozřejmě, stále existují černé skládky, ale jednak bývají na odlehlých místech, jednak to je docela něco jiného. Tohle byla regulérní městská skládka popele, kam se ovšem vozilo všechno možné i nemožné. Kdo se potřeboval něčeho zbavit, šup tam s tím. Ta halda „pokladů“ byla – a dosud je, jen je překrytá zeminou a maskovaná vzrostlou zelení – u tunýlku nad VINOŠKÝM potokem, za kolejem naproti nádraží, vlastně blízko zástavby dnešní Pampelišky. Takže tam jsme tenkrát zhusta „vařily“, my malé holky. Stará vyhozená kamna, dokonce i s nalezenou rezavou rourou, prastaré děravé smaltované hrnce, voda z potoka, něco jílu, něco popela, rostlinstvo všeho druhu- to byly polívky jedna báseň ! Občas se nám podařilo v těch kamnech i „zatopit“, neuvěřitelně to čoudilo, ale o to to bylo lepší. Pak se „prostřelo“ na trávě, půlky talířů, kousky hrnků či zbytky mís se naložily „jídlem“ a jako se jedly buď klacíky, nebo ulámanými nalezenými přístroji. Byla to asi trochu svérázná příprava na život v kuchyni, trochu jistě čuňárnička, ale nikdy se nám kupodivu nic nestalo a byla to tvůrčí zábava, která nikdy neomrzela. Tak na tohle vaření si opravdu pamatuji dobře.....